

Månadsrapport oktober 2024 – Normal vindkraftsproduktion till låga elpriser

Översänder oktober månads vindrapport. Relativt normala höstvindar vindar gav ett vindindex på 107 % och en produktion på drygt 3 TWh. Den genomsnittliga utnyttjandegraden för oktober uppgick till 27 % och produktionstiden till 74 %. Den dygnsvisa medeleffekten pendlade mellan 10 % och 50 % av installerad effekt.

Nu finns totalt installerat 17 451 MW i 5 784 anläggningar (> 50 kW).

Den kraftiga vindkraftutbyggnaden fortsätter beroende på tidigare tagna investeringsbeslut. En mer avvaktande inställning kan dock skönjas beroende på ökade kostnader och osäkra framtida elpriser. Det lokala motståndet har också medfört en avmattning i utbyggnadstakten. Alltfler nya projekt utvecklas därför till havs där man räknar med mindre lokalt motstånd, men där Försvarmaktens krav och kraftiga fördyring skapar nya utmaningar. Nu ligger också kostnaden för havsanslutningen på exploatören och kostnaderna för s k systemtjänster är nu också under diskussion vilket ytterligare kan försämra vindkraftens konkurrenskraft. Med en ökad efterfrågan på elkraft och att ingen aktör, varken kraftproducenter eller distributionsansvariga, längre ansvarar för byggande av effektkapacitet, dvs planerbar kraftproduktion, finns risk för allt större obalanser i kraftsystemet och därmed kraftigt fluktuerande elpriser. Det allt större underskottet av effekt i södra Sverige, speciellt vid svaga vindar, medför höga elpriser i Elområde 4 beroende på prisimport från Tyskland och Danmark. Den nu genomförda nya beräkningsmodellen för eltransitering bedöms av Svenska kraftnät utjämna prisskillnaden. Låt oss hoppas på detta trots att många experter snarare tror att sänker elpriset i våra grannländer på bekostnad av högre elpriser i Sverige.

Europas alltmer integrerade elmarknad har visat sig få allt större inflytande på svenska elpriser. Tyskland som har lagt ned både kol- och kärnkraftkapacitet bygger alltmer väderberoende elkraftproduktion. Vid svaga vindar måste därför elproduktion i Tyskland ske med den dyra naturgasen som därmed bli prissättande för all elproduktion och som därmed påverkar elpriserna även i Sverige, speciellt i södra Sverige. Å andra sidan har denna kraftiga utbyggnad av vind och solkraft skapat ytterligare problem vid överproduktion eftersom flertalet vindkraftverk och solceller inte kan nedregleras samtidigt som transportkapaciteten av elkraft är begränsad. I dagsläget kan dessa problem endast lösas med prissättningen. Allt fler dagar uppkommer minuspriser för elkraften vilket har dämpat utbyggnadstakten av solceller. Ett antal vätgasproduktionsanläggningar är under byggnad liksom återstart av pumpkraftverk övervägs för att motverka dessa minuspriser men det ökar också totalkostnaden för elkraftsystemet. Den allt bättre batteritekniken kan dock bidra till ökad frekvensstabilitet men kan inte fungera som effekregulator. Om en fortsatt satsning på väderberoende elproduktion sker måste eldistributionssystemet kraftigt byggas ut alternativt bygga mera planerbar kraft. Diskussioner pågår mellan Energiföretagen och regeringen om hur sådan planerbar kraft skall kunna finansieras.

Höstregnen i norra Sverige har fyllt på magasinen, kärnkraften producerar för fullt efter revisionsperioden och alltmer vindkraft driftsätts vilket tillsammans med låg efterfrågan på elkraft håller elpriset nere även i södra Sverige. Priset för utsläppsrätterna svänger fram och tillbaka inom intervallet 50-70 Euro/ton (ungefär lika många ören per kWh el). I nedanstående tabell visas elprisutvecklingen i Skandinavien de senaste 12 månaderna.

Prisområde	SYST	SE1	SE2	SE3	SE4	FI	DK1	DK2	Oslo	Kr.sand	Bergen	Molde
Sept 2023	161	109	109	243	513	390	1005	1014	12	596	12	102
okt	310	176	176	331	359	439	698	662	430	505	426	162
nov	860	609	609	821	847	803	1017	940	1025	1025	1025	639
dec	814	726	726	792	802	858	782	798	908	883	908	768
jan	763	611	612	803	840	1194	843	882	913	858	899	641
feb	573	448	449	503	554	581	660	616	662	658	671	496
mars	638	566	566	595	634	671	693	691	664	664	676	601
april	565	505	508	563	625	568	686	702	597	593	634	577
maj	317	176	176	237	506	409	680	675	373	483	379	218
juni	337	240	240	273	627	408	720	755	379	474	386	262
juli	282	206	205	207	433	193	716	725	282	400	310	268
aug	177	89	85	85	459	144	837	834	125	464	130	124
sept	224	96	109	164	307	636	815	800	204	434	180	144
Okt 2024	272	126	135	230	302	462	875	871	386	476	386	151

Totalt är nu 838 verk anslutna till den automatiska avläsningen, ca 40 rapporterar manuellt och ca 4 900 rapporterar inte till Vindstat. Vi har tyvärr tappat ytterligare ett antal verk beroende på bortkopplingen av det analoga kopparnätet.

Vi påminner enerconägare om att vi eventuellt behöver ett nytt medgivande att vi får ta del av verkens produktionsdata.

Det finns fortfarande ganska många verk där kommunikationen inte fungerar. Vi ber Er som är anslutna till det automatiska avfrågningssystemet att kontinuerligt kontrollera att kommunikationen med verken upprätthålls och att meddela om verket är skrotat.

Om kommunikationssystemet av någon anledning inte fungerar runt ett månadsskifte, det vill säga verket är gråmarkerat på hemsidan www.vindstat.nu, kan det inträffa att vi inte får med verket i fråga i månadsrapporten. När kommunikationen åter fungerar fördelas den ackumulerade produktionen ut på de saknade dygnen. Dessa ”beräknade” värden införs sedan i statistiken.

Månadsrapporter och tidigare årsrapporter finns också på www.vindstat.com och som vanligt på www.vindstat.nu. Vindkraftprognoser för de närmaste dygnen visas på www.vindstat.com.

Med vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Nils-Erik Carlstedt', with a long horizontal flourish extending to the right.

Nils-Erik Carlstedt
Vindstat AB